

บันทึกชุดนี้มี ๑๐ ตอน ที่ตีความจากการอ่านหนังสือ [Education Nation : Six Leading Edges of Innovation in Our Schools](#) เขียนโดย Milton Chen

บันทึกตอนที่ ๖ นี้ ตีความจาก Edge 4. The Time/Place Edge : Learning Anytime, Anywhere

เทคโนโลยีด้าน ไอซีที ช่วยปลดปล่อย หรือให้อิสระแก่การเรียนรู้ ไม่ต้องผูกพันกับห้องสี่เหลี่ยม ที่เรียกว่าห้องเรียน และไม่ต้องจำกัดอยู่เฉพาะในเวลาที่เราเรียนกำหนดให้เป็น “เวลาเรียน” อีกต่อไป นักเรียนจะเรียนที่ไหน เวลาใด ก็ได้

หมายความว่า เทคโนโลยี ไอซีที ช่วยปลดปล่อย หรือเปิดโอกาส ให้การเรียนรู้เปลี่ยนโฉมไปโดยสิ้นเชิง ในเรื่อง กาลและเทศะ ของการเรียนรู้ แล้วระบบการศึกษาไทย จะใช้พลังของการปลดปล่อยนี้หรือไม่

แต่ปัจจัยที่ขับเคลื่อนการเปลี่ยนกาลเทศะ ของการเรียนรู้ของนักเรียน มีมากกว่าเทคโนโลยีอย่างมากมาย คือเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนสมัยใหม่ ที่อยู่ในเมือง ที่เวลาทำงานและเดินทางของพ่อแม่ ทำให้ลูกเลิกเรียนก่อน แต่ไม่รู้จะไปไหน ก่อนที่พ่อแม่จะมารับ รวมทั้งความจำเป็นที่เด็กจะต้องออกไปทำกิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อลดปัญหา โรคอ้วน เป็นต้น

เทคโนโลยี ไอซีที เป็นทั้งตัวปัญหา และเป็นทั้งโอกาส ต่อการเรียนรู้ให้จริงจัง หากเด็กเอาไปใช้เล่นเกม หรือติดต่อกับเพื่อนในทางเสื่อมเสีย ไอซีที ก็เป็นตัวปัญหา วงการศึกษาจึงต้องฝึก ให้ศิษย์รู้จักใช้ ไอซีที เพื่อประโยชน์ต่อการเรียน หรือประโยชน์ต่อชีวิตอนาคตของตน ไม่ถูกความยั่วชวน ชักจูงให้ใช้ ไอซีที ไปในทางเสื่อมเสียก่อนอนาคตของตนเอง หนามยอก ต้องเอาหนามบ่ง คือต้องเปลี่ยนบทบาทของเยาวชน จากเสพสื่อเพื่อความบันเทิง เป็นใช้สื่อเพื่อการเรียนรู้และสร้างสรรค์

การส่งเสริมให้เด็กเรียนโดยทำกิจกรรม ทำโครงการเป็นทีม ในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ของตนเองอย่างเอาใจจริง เอาใจ เปิดโอกาสให้เด็กได้ออกสำรวจพื้นที่ และค้นคว้าความรู้จาก อินเทอร์เน็ต หรือใช้ อินเทอร์เน็ต ในการติดต่อสอบถามผู้รู้ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้นอกห้องเรียน และนอกเวลาเรียนของโรงเรียน นักเรียนได้ฝึกสังเกตหรือเก็บข้อมูลในพื้นที่ ได้ฝึกค้นคว้าหาความรู้จากหลากหลายแหล่ง และได้ฝึกประเมิน และเลือกความรู้ที่น่าเชื่อถือ และเหมาะสมต่อบริบทของตน มาใช้ ได้ฝึกประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสม กับสภาพ บริบท หรือสภาพความเป็นจริง และได้ฝึกเก็บข้อมูลเพื่อวัดผลความสำเร็จ สำหรับนำมาคิดไตร่ตรอง ทำความเข้าใจความรู้เชิงทฤษฎี และการประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ

การเรียนตามย่อหน้าข้างบน เกิดขึ้นได้ 24/7/365 ไม่ใช่ 6/5/180 อย่างในการเรียนในห้องเรียน แต่จะ เกิดขึ้นได้ ต้องมีการจัดการ และมีการชักชวน ส่งเสริมให้เด็กเห็นคุณค่า และสนุก ในการเรียนช่วงนอกเวลา ในห้องเรียน

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันอังคารที่ 08 เมษายน 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอังคารที่ 08 เมษายน 2014 เวลา 12:58 น.

---

ครู/พ่อแม่ ต้องไม่เอาใจใส่การเรียนรู้ของศิษย์/ลูก เฉพาะในช่วงเวลาในห้องเรียน ต้องร่วมกันสร้างโอกาส และสร้างบรรยากาศ ของการเรียนรู้แบบที่เด็กกำกับกิจกรรมของตนเอง และเรียนแล้วเกิดความสำเร็จ ความภาคภูมิใจ ในความสามารถของตนเอง

ตามที่เราในหนังสือเล่มนี้ การเรียนนอกเวลา 6/5/180 หรือนอกห้องเรียน/โรงเรียน ดำเนินการในหลากหลายรูปแบบ โดยองค์กรหรือหน่วยงานที่หลากหลาย รวมทั้งที่จัดโดยโรงเรียนเอง ร่วมกับองค์กรภาคีที่หลากหลาย หรือจัดร่วมกับสมาคมผู้ปกครอง ผลที่เกิดขึ้นคือ ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน ดีขึ้นมาก และช่วยแก้ปัญหาความประพฤติด้วย

ผมเคยไปเยี่ยมโรงเรียนระดับ ม. ต้น ของไทย และได้รับคำบอกเล่าว่านักเรียนมักเลิกเรียนเวลา ๑๕ น. แต่พ่อแม่เลิกงาน ๑๖.๓๐ น. กว่าพ่อแม่จะมารับก็ ๑๗ - ๑๘ น. ระหว่างเวลา ๒ - ๓ ชั่วโมงนั้นเด็กไม่มีอะไรทำ ก็เบื่อ จะมีคนมาตั้งร้านเน็ตข้างๆ โรงเรียน ให้เด็กไปเล่นเน็ต นำไปสู่การติดเกม หรือดูหนังโป๊ ล่อให้เด็กเดินไปสู่ทางอบาย

ในกรณีเช่นนี้ พ่อแม่และครูควรร่วมกันจัดเวลาเรียนแบบ Project-Based หลากหลายแบบ ให้เด็กเรียนเป็นทีม มีโจทย์ที่ท้าทาย ได้ใช้เวลาว่างเสริมการเรียนรู้วิชาในห้องเรียน และอาจเป็นโจทย์ที่นักเรียนได้ภาคภูมิใจว่าตนได้ทำประโยชน์แก่โรงเรียน หรือแก่ชุมชนโดยรอบ ได้ด้วย

ที่จริงการปลดปล่อยการศึกษา/การเรียนรู้ ออกจากพันธนาการหรือกรงขังนี้ ไม่ใช่แค่ปลดปล่อย ออกจากกรงขังของเวลาและสถานที่ เท่านั้น ยังต้องปลดปล่อยออกจากพันธนาการอีกหลายอย่าง ได้แก่พันธนาการของวิชา ที่แต่ละวิชาต้องเรียนแยกกัน พันธนาการของความเป็นครู ที่ครูแต่ละคนสอนแยกกัน พันธนาการของการเรียนเป็นชั้นปี แยกกัน พันธนาการเด็กให้เรียนจากโรงเรียนเท่านั้น แยกการเรียนรู้ออกจาก การทำงานที่บ้าน หรือการทำงานในสถานการณ์จริง ที่หนังสือเล่มนี้เรียกว่า Place-Based Learning

วิจารณ์ พานิช

๖ นวัตกรรมสู่การเป็นประเทศแห่งการศึกษา ๖. ปลดปล่อยจากพันธนาการของกาลและเทศะ และพันธนาการอื่นๆ

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันอังคารที่ 08 เมษายน 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอังคารที่ 08 เมษายน 2014 เวลา 12:58 น.

---

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)